

Het Slufstermeer
(foto: Norman van Swelm).

Natuurcompensatie voor aanleg Distripark

MARC JANSSEN

In 1990 lanceerde het Havenbedrijf van Rotterdam plannen voor de aanleg van een nieuw industriegebied vlak naast de huidige Maasvlakte. Op een braak liggend terrein, een stukje niemandsland, moest een Distripark verrijzen: een overslagterrein voor containers. Voor natuurbeschermers betekenden deze plannen echter het verlies van een waardevolle natuur en zij kwamen in verzet tegen de plannen.

In 1985 is aan de zuidwestpunt van de Maasvlakte een baggerdepot aangelegd. Op kaarten is dit depot aangeduid als de Slufter. De noordpunt van dit baggerdepot werd verbonden met de Maasvlakte door een zanddijk. Achter deze dijk ontwikkelde zich in korte tijd een schitterend natuurgebied: het Slufstermeer. Al snel groeiden er op de oevers van het meer waardevolle plantensoorten als duizendguldenkruid en parnassia. Bijzondere vogels die er voorkwamen waren kluut, wintertaling en pijlstaart. De beschermde rugstreeppad kwam er massaal voor en zelfs de sneeuwuil is er een keer waargenomen.

Potentieel haventerrein

Voor het Havenbedrijf was dit stukje braakliggend niemandsland echter helemaal geen natuurgebied, maar een potentieel haventerrein

Inmiddels is het Distripark gerealiseerd (foto: Rob Busser).

waar snel nuttig gebruik van moest worden gemaakt. Op het moment dat de plannen voor het Distripark naar buiten kwamen heeft Faunabescherming direct aan de bel getrokken. De Stichting Duinbehoud heeft vervolgens het voortouw genomen om verschillende bestuurlijke en juridische acties in gang te zetten. Deze acties leidden tot veel publiciteit en het stilleggen van de voorbereidende werkzaamheden. Wat echter ook duidelijk werd, was dat de verschillende overheden (rijk, provincie en gemeente) het met elkaar eens waren: dat Distripark moest er komen. Voor de natuurorganisaties werd langzaam maar zeker duidelijk, dat de actie wel zouden leiden tot uitstel van de plannen voor aanleg van het Distripark, maar niet tot afstel. Onze juridische positie was niet heel sterk en de natuur zou uiteindelijk aan het kortste eind trekken. Wat ook bleek, was dat het Havenbedrijf haast had. Bij de verdere ontwikkeling van de Maasvlakte (aanleg 2e Petroleumhaven) kwam veel zand vrij en dit zand moest worden gestort in het Slufstermeer. Voor het Havenbedrijf was het van belang om snel duidelijkheid te krijgen. De conclusie van de natuurorganisaties was, dat het doorzetten van harde acties alleen maar tot verliezers zou leiden, met als gevolg miljoenenverliezen bij het Havenbedrijf, terwijl de natuurlobby met lege handen zou blijven staan.

Compensatie

Bovengenoemde constatering was voor de natuurorganisaties aanleiding om, op verzoek van de provincie Zuid-Holland, het gesprek aan te gaan met het Havenbedrijf. Tijdens onderhandelingen over compensatie van de natuurschade is uiteindelijk (eind maart 1992) een bedrag van 1,8 miljoen euro beschikbaar gesteld. Dit geld moest specifiek worden besteed aan na-

tuurontwikkeling op en rond de Maasvlakte. Voor de besteding van deze gelden waren de vier betrokken partijen verantwoordelijk: Havenbedrijf Rotterdam, provincie Zuid-Holland, Faunabescherming en Stichting Duinbehoud. Later is ook Rijkswaterstaat betrokken bij de uitvoering van projecten. In de loop van 1992 is het Sluftermeer vervolgens volgespoten met zand voor de aanleg van het Distripark. Direct na het bereiken van overeenstemming is de Stichting Duinbehoud samen met Faunabescherming aan de slag gegaan met het formuleren van compensatieprojecten. Er is overleg gevoerd met verschillende instanties en terreinbeherende organisaties en uiteindelijk zijn acht projecten uitgevoerd.

Herstel Vogeleiland

Al in 1987 is in de Voordelta een vogeleiland opgespoten. Dit eiland was onmiddellijk zeer in trek als broedgebied voor sterntjes, visdiefjes en kluten. Bij stormen in 1990 werd het eiland echter grotendeels weggeslagen. Herstel in 1993/1994 heeft helaas niet geleid tot een duurzaam broedgebied. Door stormschade verdween het eiland weer onder water.

Uitbreiding Slufter

Aan de zuidkant van het baggerdepot is in 1986 een soort slufter aangelegd. Dit project heeft echter niet de natuurwaarden opgeleverd die ervan werden verwacht. In 1993 is dit project daarom opnieuw vormgegeven. Het gebied is naar het zuiden toe uitgebreid, de doorstroming met zout water is verbeterd en de hoogteligging is aangepast. Nu komen er regelmatig zeehonden.

Lagune en vochtige duinvallei

Op de dichtgegroeide en verruigde zuidoever van het Oostvoornse Meer is de natuurkwaliteit vergroot door aanleg van lagunes en herstel van een vochtige duinvallei.

Duinvallei Haringvlietdam

Bij de aanleg van de Haringvlietdam rond 1970 is zeewaarts van het Quackjeswater een groot zanddepot aangelegd. Dit zanddepot is in 1998 afgegraven om plaats te maken voor een vochtige duinvallei. Het vrijgekomen zand is gebruikt voor aanleg van twee natuureilandjes in de Haringvliet.

Vogelvallei Maasvlakte

In het voorjaar van 1993 is op de Maasvlakte een vogelvallei aangelegd. Een eilandje, een waterpartij en wat kunstduintjes moesten ruimte geven aan nieuwe natuur. Het project was onmiddellijk een groot succes. De duintjes werden massaal bevolkt door konijnen, de vallei werd bevolkt door tientallen broedparen van kluten, bontbekplevieren en strandplevieren en de vallei werd bezocht door lepelaars, zilverreigers en kemphanen.

Splitsingsdam

Tussen de Nieuwe Waterweg en het Calandkanaal ligt de Splitsingsdam. Door het aanbrengen van grind en fosforslakken is hier in 2000 een broedgebied aangelegd voor kustvogels. In het najaar van 2005 is het broedgebied aangepast en verder uitgebreid om de kans op broedsucces van de visdief te vergroten.

Paddenpoel Westplaat

Op de overgang tussen baggerdepot en Westplaat is een poel aangelegd voor padden.

Gors Rozenburg

Langs de oevers van de Nieuwe Waterweg is ter hoogte van Rozenbrug ruimte voor getijdenatuur tussen de kribben en is een gors ontstaan. In de toekomst zal door verhoging van de kribben de luwtewerking toenemen en als gevolg daarvan zal het slik zich ophogen en kan het gors zich verder uitbreiden.

Conclusie

Weliswaar is het Sluftermeer door de aanleg van het Distripark verdwenen, toch heeft de natuur niet alleen verloren. Door de aanleg van de compensatieprojecten is voor het Sluftermeer waardevolle natuur in de plaats gekomen.

MARC JANSSEN IS DIRECTEUR VAN STICHTING DUINBEHOUD

Al snel groeiden er waardevolle planten op de oevers van het Sluftermeer (foto: Ruth van Crevel).

